

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 1975
Tarih : 11.09.2023

4145

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Keziban KONUKCU KOK
İstanbul Milletvekili

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne göre emekçilerin çıkarını korumak amaçlı sahip olunan sendika hakkı Anayasa'nın 51. maddesi ve 6356 sayılı kanunun "İşçiler, sendikaya üye olmaları veya olmamaları, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde işçi kuruluşlarının faaliyetlerine katılmaları veya sendikal faaliyette bulunmalarından dolayı işten çıkarılamaz veya farklı işleme tabi tutulamaz." Hükmü ile güvence altına alınmıştır. Öte yandan, sendika üyeliği sadece Anayasa'yla değil, uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmış bir hak olup Anayasa Mahkemesi tarafından da sendika hakkının sadece anayasal güvence altında olmadığı, uluslararası sözleşmeler, bu sözleşmelere göre kurulmuş uzmanların içtihat niteliğindeki kararlarıyla da güvence altında olduğu belirtmiştir.

Ancak, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun 2022 Yılı Raporunda da yer verildiği üzere sendikal haklar açısından en kötü on ülke arasında yer alan Türkiye'de grev yasakları, sendikacıların tutuklanması ve sistematik sendika düşmanlığına dikkat çekilerek işverenlerin de sistematik bir şekilde sendika düşmanı uygulamalara devam ettiği ve örgütlenmeye çalışan işçiler çeşitli gerekçelerle üstelik karalanarak işten atılmaya devam edilmektedir.

Emek sömürsünün her geçen gün ağırlaşarak devam ettiği, güvencesiz ve esnek çalışmanın yaygınlaştığı, kadın işçilerin güvencesizliğinin arttığı Türkiye'de Anayasal hak olan sendikalaşma hakkının, yaratılan fiili durumlarla ortadan kaldırılmasının, işçinin İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden ya da iş sözleşmesinden doğan ücret ödemelerinin ve kıdem tazminatlarının gasp edilmesine yönelik başlatılan bir eylem örneği de dünyanın en büyük domates serasına sahip olduğunu söyleyen İzmir Dikili-Bergama yolu üzerinde bulunan Bayburt Grup bünyesindeki Agrobay Seracılık'ta yaşanmaktadır.

600'den fazla işçinin çalıştığı serada artan iş yükü, ücretlerinin geç yatırılması, ücretsiz izin dayatması, baskı, mobbing, kötü muamele, promosyonlara el konması, keyfi yer değişikliği gibi sorunlara karşı Tarım İşçileri Sendikası'nda örgütlenen ve çoğunluğunu kadınların oluşturduğu toplamda 39 işçi işveren tarafından küçülme ve performans bahaneleriyle "İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunmak" gibi gerekçeleri içeren "Kod 46" ile 23 Ağustos'ta işten çıkarılmışlardır. 600'den fazla işçinin çalıştığı serada işten çıkartılan kadın işçiler 24 Ağustos'tan bu yana Agrobay Seracılık önünde hakları için eylem yapmaktadırlar. Haklarını alana kadar mücadelelerini sürdüreceklerini belirten kadın işçiler basına vermiş oldukları beyanlarında; sürekli baskı ve mobbinge maruz kalarak ve yıllar sonra yaptırılan sigortaları ile çalıştıklarını, kıdem ve ihbar tazminatlarının ödenmediği, asit ve tarım ilaçları içerisinde işçi sağlığı ve iş güvenliği olmaksızın hiçbir koruyucu ekipman verilmeden çalıştırıldıkları ve çoğu işçinin astım hastası olduğu, birçok iş kazasına maruz kaldıklarını, iş esnasında kullanmaları gereken eldivenlerini dahi kendi paraları ile aldıklarını, hasta olduklarında zorla çalıştırıldıklarını, bir gün işe hasta olup gitmemeleri durumunda onun yerine iki gün çalıştırıldıklarını, izin hakları olmasına rağmen mesaiye çağrıldıklarını gelmediklerinde ise çeşitli hakaretlere uğradıklarını, bayramlarda çalışmak istemediklerinde işten atılmakla tehdit edildiklerini ve günde sadece bir defa lavaboya gidebildiklerini açıklamışlardır.

İşten atılan işçiler ve sendika temsilcileri Agrobay Seracılık önünde 30 Ağustos tarihinde yapmak istedikleri basın açıklaması öncesinde ise Agrobay işverenince çevre ilçelerden güvenlik görevlileri getirtilmek suretiyle jandarmaya ait kolluk güçleri ile kamuya ait yola barikat kurarak işçilerin şirketin önünde basın açıklama yapmasını engellemiştir.

Öte yandan, işçilerin eylemleri sürerken 4 Eylül tarihinde bir açıklama yayınlayan Agrobay Seracılık yönetimi işten çıkarmaların gerekçesini bir domates virüsü nedeniyle çok sayıda domates bitkisinin sökülmesi nedeniyle istihdam fazlası oluşması olarak açıklamıştır. Tarım-Sen, işçilerin sendikal nedenlerle işten atılmadığını iddia eden şirketin açıklamasına yanıt olarak "Agrobay'ın Yalanlarına Cevabımız" başlığıyla yayınladığı açıklamasında ise; hiçbir işverenin işçileri sendikal nedenlerle işten attığını söylemeyeceğini, ücretsiz izin dayatması sonrası üyelik çalışmasının hızlandığı, bundan haberi olan işverenin işçilerin ağzını arayarak ve baskı yaparak sendikaya üye olan işçilerin kimler olduğunu öğrendiğini, ayrıca işçiler kabul etmediği halde hukuksuz olarak ücretsiz izin dayatması yapıldığını belirtmişlerdir.

Gasp edilen haklarını almak için eylemlerine devam eden işçilere jandarma ve polis müdahale etmiş, müdahalenin ardından aralarında Tarım-Sen Genel Başkanı Umut Kocagöz, Bağımsız

Maden-İş Genel Başkanı Gökay Çakır ve örgütlenme uzmanı Başaran Aksu'nun da bulunduğu 20'den fazla kişinin yerlerde sürüklenerek göz altına alındıkları görüntüleri basında kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Sendika hakkı Anayasal bir haktır ve kanunla dahi özüne dokunulamayacağı açıkça Anayasa'da belirtilen bir hakkın tamamen işveren tarafından keyfi bir şekilde ortadan kaldırılması, işçilerinin sorgusuz sualsiz işten atılabiliyor olması çalışma yaşamının düzenlenmesindeki anti demokratik düzeni bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- İzmir Dikili-Bergama yolu üzerinde bulunan Bayburt Grup bünyesindeki Agrobay Seracılık'ta kötü çalışma koşulları, geç yatırılan maaşlar, ücretsiz izin dayatması, yöneticilerin yoğun baskı, mobbing, kötü muamele uygulamaları, promosyon haklarına çökülmesi, keyfi yer değiştirmeler, kalitesiz kıyafet ve ekipman, servislerde yaşanan can güvenliği gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalan işçilerin bu sorunlar karşısında sendikalaşmayı tercih etmeleri üzerine çoğunluğunu kadınların oluşturduğu 40 dan fazla işçinin işten atıldıkları bilginiz dahilinde midir?
- 2- Bayburt Grup bünyesindeki Agrobay Seracılık'ta çoğunluğunu kadınların oluşturduğu işçilerin işten atılarak tazminat alacaklarının gasp edildiği Bakanlığınızca bilinmekte midir?
- 3- 600 işçinin çalıştığı Agrobay Seracılık'ta işten atılan 39 işçinin gasp edilen haklarını almak için Ağustos ayında başlattıkları eylemleri bilginiz dahilinde midir?
- 4- Bayburt Grup bünyesindeki Agrobay Seracılık'ta Tarım Sen'e üye olmaları nedeniyle küçülme ve performans gerekçesi ile ekonomik kriz koşullarında işverenin 40' a yakın işçinin kanundan ve toplu sözleşmeden doğan haklarını açıkça ihlal eden, hak ve hukuk dışı uygulamaları karşısında Bakanlığınızca herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 5- Bakanlığınızca birçok işçi hakkı ihlallerinin yaşandığı Bayburt Grup bünyesindeki Agrobay Seracılık'ın müfettiş denetimi en son hangi tarihte yapılmıştır? Bu denetimlerde işyerine yönelik raporlanan ihlaller neler olmuştur ve işverene hangi yaptırımlar uygulanmıştır?

- 6- İş Kanunu çerçevesinde işçinin ücret ödemelerini süresi içinde kasten ödemeyen veya eksik ödeyen işverene yönelik olarak her ay ve her işçi için idari para cezası uygulaması hükmü geçerlidir. Çalışanlarının ücretlerini zamanında yatırmayan Agrobay Seracılık İşverenine yönelik olarak kanun çerçevesinde idari para cezası uygulaması başlatılmış mıdır?
- 7- Agrobay Seracılık'ta işçilere yönelik uygulanan kötü davranış, hak ihlali, zorla çalıştırma, sendikasılaştırma, ücretlerin geç ödenmesi, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmaması sonucu yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıklarına maruz kalınmasına yönelik olarak işçilerin ve işyerinde örgütlü olan Tarım Sen'in açıklamaları ihbar olarak kabul edilerek firmanın denetlenmesine yönelik herhangi bir müfettiş görevlendirilmesi yapılacak mıdır?
- 8- Haksız ve keyfi biçimde işten çıkarılan kadın işçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi ve haklarının iadesi için Bakanlığınızca herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 9- Haklarını kullanan Agrobay Seracılık işçilerinin hukuka aykırı bir şekilde kolluk güçlerince sert bir şekilde müdahale edilerek aralarında sendika başkanları ve sendika uzmanının da bulunduğu 20 kişinin yerlerde sürüklenerek hukuk dışı bir şekilde göz altına alınmasına ilişkin olarak İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir temasta bulunulmuş mudur?
- 10- Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri olan kadın yoksulluğu, mevcut enflasyon ve artan hayat pahalılığı ile vahim bir hal almıştır. İşverenler tarafından hak gasplarına uğrayan ve işten çıkarılan kadın işçilerin haklarının korunması için özel önlemler alınması düşünülmekte midir?
- 11- Sayısız sendikalaşmanın engellendiğinin kanıtlandığı dava sonucu olmasına rağmen sendikalaşmayı engellemeyi yasaklayan yasa ve yaptırımlar işverenlere yönelik olarak neden uygulanmamaktadır?
- 12- Bakanlığınız, emekçilerin gasp edilen sendika hakkını, toplu iş sözleşme hakkını, grev hakkını güvence altına almak, sendikal hak ve özgürlükleri genişletmek, işverenlerin sendikalaşmayı engelleyici tutumlarına karşı yasaların ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasının hayata geçirilmesini sağlamak üzere uygulamada düzenlemeler yapmayı planlamakta mıdır?